

Migdiés negres

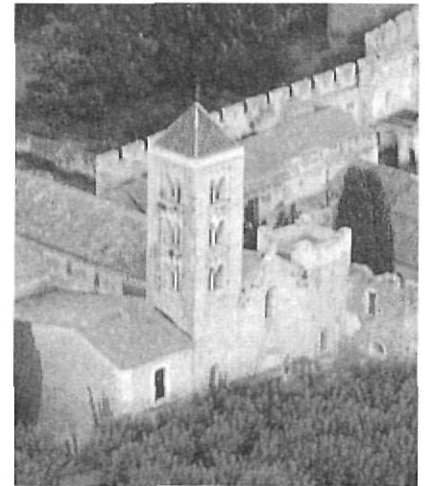
El migdia a l'estiu és l'hora crítica del melancòlic, el moment més perillós de la jornada, quan la plenitud solar governa sense cap ombra sobre la ciutat i la frescor matinal, alada i prometedora, ja s'ha assecat als llençols del dormitori. Ni un soroll, ni un moviment: una claror enlluernadora s'ensenyoreix de tots els racons de la casa i els cobreix de pols malaltissa, com un pol·len infecund. En aquesta calma suprema, perquè és sola llum i ajornament, els éssers satumins, que solen ser mandrosos i contemplatius, sucumbeixen a la seva pitjor amenaça: l'acció, la urgència de fer, l'única mesura que conceben per superar la densitat pantanosa del migdia. I aquest és el mal, perquè alguns, maldestres com són, escullen en aquesta hora fatídica l'acte radical del suïcidi. «Prou paraules; un gest», va escriure Cesare Pavese a l'última pàgina del dietari, just abans de posar en pràctica, en plena canícula d'agost, el seu propi lema d'«ésser tràgicament».

Les dades són reveladores: de la seixantena de persones que van llevar-se la vida l'any passat a la regió de Girona, gairebé la meitat van prendre la decisió al matí, contra la creença popular que l'ansietat s'accentua de nit. Però encara més: la major part dels casos es van registrar al juliol o l'agost, els mesos més calorosos de l'any, de manera que queda refutada la teoria de Robert Burton, el gran anatomista dels malenconiosos, segons el qual la tardor és l'estació més propícia als deliris atrabiliaris. No, l'estadística demostra que la desesperança absoluta assetja en la quietud exasperant dels migdiés de calda, quan ja s'han exhaurit les expectatives de l'alba i al davant només s'entreveu l'extens desert de la tarda. «Les coses memorables passen quan hi ha un gran espai de silenci al voltant», anotava Virginia Wolff al seu diari, i morir, certament, és un fet remarcable. Fa temps creia, com el jove Pavese, que al suïcidi només s'hi arribava per imprudència. «Si haguessin sabut esperar l'endemà», em deia, «molts estarien salvats». Però és evident que a vegades no queden forces ni per a aquesta curta espera. Fernando Pessoa, que del suïcidi va prendre el tel·lègraf del desfici, escrivia: «Esperar? Què he d'esperar, jo? El dia no em promet més que el dia, i jo sé que té decurs i fi. La llum m'anima, però no em millora, perquè sortiré d'aquí tal com he vingut». Atenció, doncs, a l'estiu que s'acosta: guardeu-vos de l'hora meridiana, aplaqueu-la amb llargues migdiades i, si en llevar-vos noteu encara el febril desassossec, sortiu al carrer i barregeu-vos amb la gent: no hi ha res millor per oblidar-se d'un mateix.

Eva Vázquez

catedràtica de dibuix Alicia Viñas disserta sobre el paisatge de Vilabertran a les obres dels molts artistes empordanesos que l'han pintat: a tall de mostra, n'esmentem el popular Lluís Roure, que, a més, visqué uns anys a redós del monestir. Eduard Puig Vayreda, president de l'Institut d'Estudis Empordanesos, recorda la història del Patronat de Vilabertran i especialment els esforços inicials i

l'entusiasme que hi dedicà l'esmentat Manuel Brunet. I Mn. Antoni Pladevall, historiador, tanca el cicle exposant el que era la vida monàstica fa mil anys: la vida quotidiana del monjo i de la comunitat, tema menys allunyat de l'esperit comú des de l'èxit de l'obra del polígraf italià Umberto Eco. Aquests darrers anys Vilabertran ha hostatjat el fons d'art de l'Avui, ha estat l'auditori dels concerts del

Pere Pagès

El campanar romànic del monestir de Santa Maria de Vilabertran.

festival anual de Joventuts Musicals...; fins i tot hom ha sentit parlar del monestir com a possible seu del Museu de l'Empordà o —i això seria ben poc pràctic— de l'arxiu comarcal empordanès. Belles iniciatives que no han de fer oblidar a les institucions que cal ajudar el Patronat a acabar la restauració de la joia gòtica del palau abacial i de la resta del conjunt: que aquest cicle tan interessant com docte els ho recordi.

Joan Ferrerós

Bioma, innovació i compromís

Una revista de defensa i estudi de la natura, descentralitzada i realitzada des de la capital de la Garrotxa, amb un públic objectiu a tot el territori de parla catalana.

Acaba de sortir del forn *Bioma*, nova publicació bimestral de natura de les terres de parla catalana. El subtítol és del tot aclaridor: «la»